

ELŐTERJESZTÉS

T-28/2014.

a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: Tulajdonosi hozzájárulás megerősítése a Magyarország német megszállása 1944. március 19. a megszállás minden áldozatának emlékére létrehozandó emlékmű Budapest V. kerület Szabadság térre (hrsz. 24747/1 és 24747/2) történő elhelyezéséhez

Tisztelt Képviselő-testület!

A Kormány 565/2013.(XII.31.) Kormány rendelete a „Magyarország német megszállásának emléket állító, Budapest V. kerületben felállításra kerülő emlékmű megvalósításához szükséges közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről” döntött.

Belváros-Lipótváros Önkormányzatához kérelem érkezett be, mely alapján Miniszterelnökség kéri a megszállás minden áldozatának emlékére létrehozandó emlékmű Szabadság térre történő elhelyezéséhez. Önkormányzatunktól a tulajdonosi hozzájárulást. Egyúttal tájékoztatást kaptunk arról is, hogy az emlékmű közbeszerzési eljárása lezárult. Minden rendelkezésünkre álló dokumentációt jelen előterjesztés keretében a Képviselő-testület rendelkezésére bocsátunk. Dr. Lázár János államtitkár a Kormány nevében kérte az emlékmű sikeres megvalósítása érdekében a Képviselő-testületünk döntését.

2014. január 14-én a Tulajdonosi és Elidegenítési Bizottságunk szóban forgó emlékmű megvalósítását megelőző előkészítő munkálatokhoz a helyszín vonatkozásában előzetes és elvi tulajdonosi hozzájárulását adta.

A műleírásba leírtak alapján az emlékmű két fő elemből, a német birodalmi sas és Gábrici arkangyal alakjából, valamint egy több elemből, egészen pontosan 13 oszlopból, timpanonos és architrávós kapuzatból és egy feliratozott elemből áll. Az emlékmű anyaga bronz, kő és krómacél. A kompozíció teljes magassága körülbelül 7 méter. Az emlékmű alkotója Párkányi Péter művész. Az emlékmű szakvéleményeiben a szakmai szervezet és művészek javasolják az emlékmű megvalósítását a térre.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni szíveskedjen!

Az előterjesztés mellékletei:

1. sz. melléklet: *Beérkezett kérelem és tájékoztató levél*
2. sz. melléklet: *Az emlékmű elhelyezésének helyszínrajza*
3. sz. melléklet: *Az emlékmű látványterve, méreteket tartalmazó vázlatrajza, műszaki leírása és műleírása*

4. sz. melléklet: *Az emlékmű felirata*
5. sz. melléklet: *Az emlékműről született szakmai állásfoglalások*
6. sz. melléklet: *A TEIB határozat*

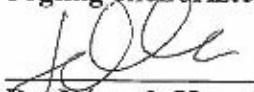
Készítette:

Kalászi Hajnalka
Főépítész Iroda vezető

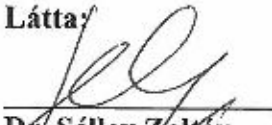
Előterjesztő:

Rogán Antal
Polgármester

Jogilag ellenőrizte:

Dr. Németh Kornélia
Aljegyző

Látta:

Dr. Sélley Zoltán
Jegyző

Budapest, 2014. január 19.

Képviselő-testületi határozathozatal

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának **Képviselő-testülete** tulajdonosi hozzájárulását adja a Magyarország német megszállása 1944. március 19. a megszállás minden áldozatának emlékére létrehozandó emlékmű Budapest V. kerület Szabadság térre (hrsz. 24747/1 és 24747/2) történő elhelyezéséhez.

1. sz. melléklet

MINISZTERELNÖKSÉG

Dr. Rogán Antal polgármester úr
részére

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzata

Tisztelt Polgármester Úr!

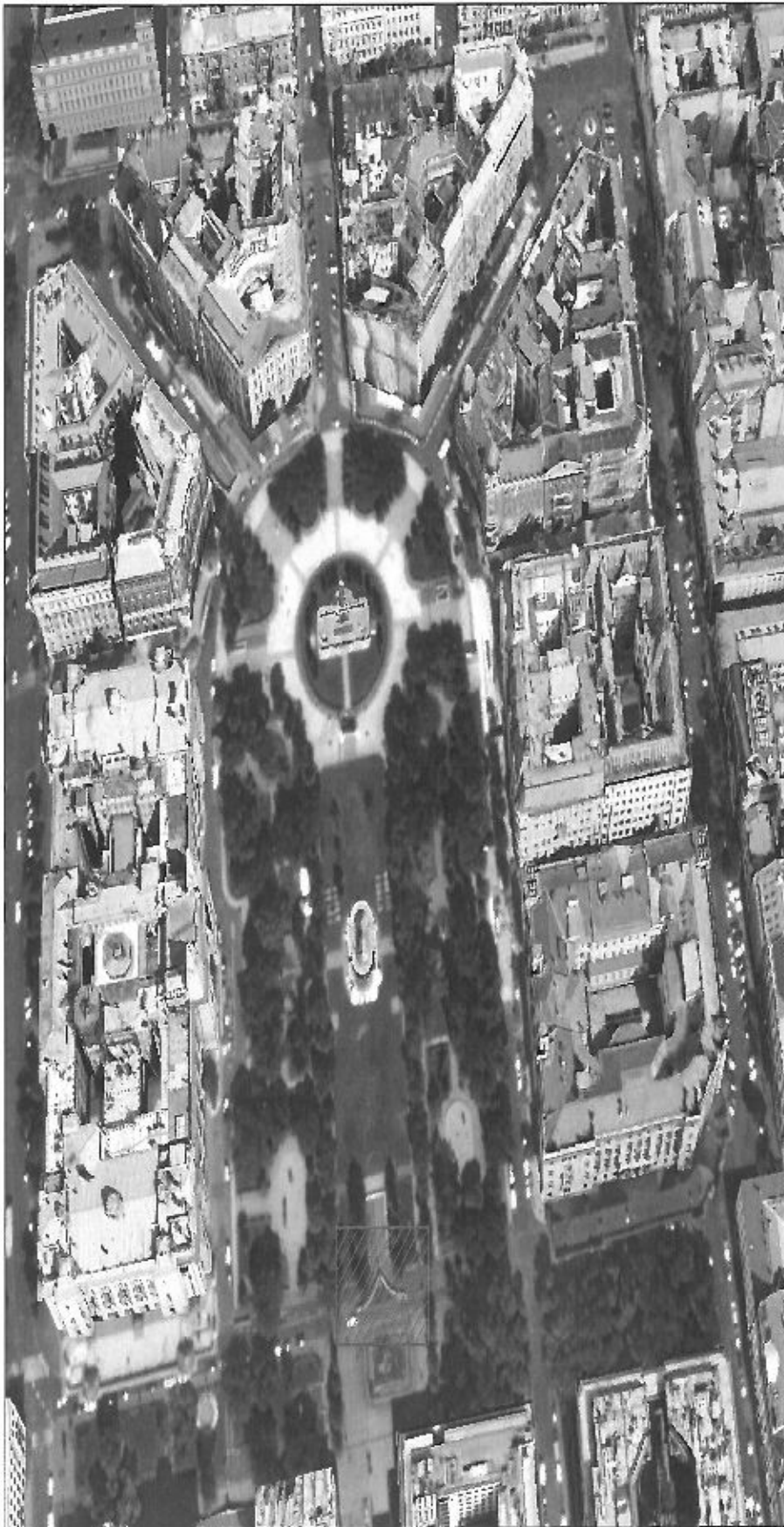
A Kormány 565/2013.(XII.31.) Kormány rendeletében Magyarország német megszállásának emléket állító, Budapest V. kerületben felállításra kerülő emlékmű megvalósításához szükséges közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről döntött. A Miniszterelnökséget vezető államtitkáraként kérelmezem, hogy Magyarország német megszállásának emlékműve az V. kerületi Szabadság térre elhelyezésre kerülhessen, és az ehhez szükséges Képviselő-testületi hozzájárulást hivatalom megkaphassa. Az emlékmű megtervezésére és kivitelezésére vonatkozó közbeszerzési eljárást a Miniszterelnökség lefolytatta, az eredményhirdetés megtörtént. Az emlékmű Párkányi Raab Péter szobrászművész munkája lesz, a terveket az átadott dokumentumok tartalmazzák.

Kérelmem mellékleteként minden rendelkezésre álló iratot, dokumentumot megküldtük hivatalának.

Budapest, 2014. január 17.

Üdvözlettel:

László János

TERVEZÉSI HELYSZÍN

Budapest, V. Szabadság tér

Budapest, V. Szabadság tér
"Magyarország német megszállása 1944 március 19."
című emlékmű

Telepítési, létesítési területének
közmű tervdokumentációi

MÉLYGARÁZS TELÍTETTSÉGÉT ELŐJELZŐ
TÁBLA ELEKTRONOS TERVE

ÁTTEKINTŐ HELYSZÍNRAJZ

77

Abstraksi

- sumbu
- muka air tanah
- batas wilayah
- titik observasi
- sumbu
- muka air tanah
- batas wilayah
- titik observasi
- sumbu
- muka air tanah
- batas wilayah
- titik observasi

201101010101010101

Daftar Isi

1. Judul

2. Nama

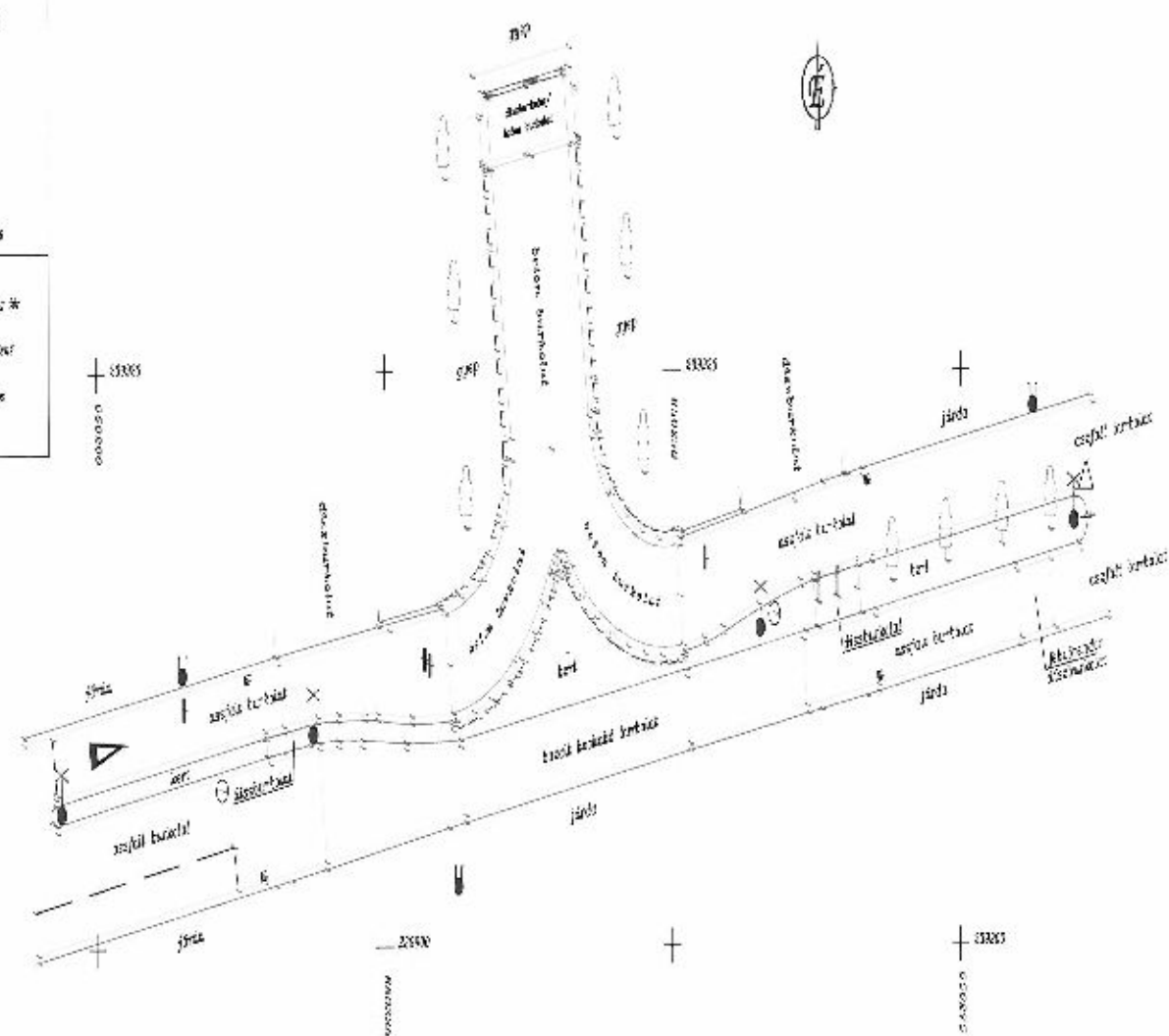
3. NPM

4. Tanggal

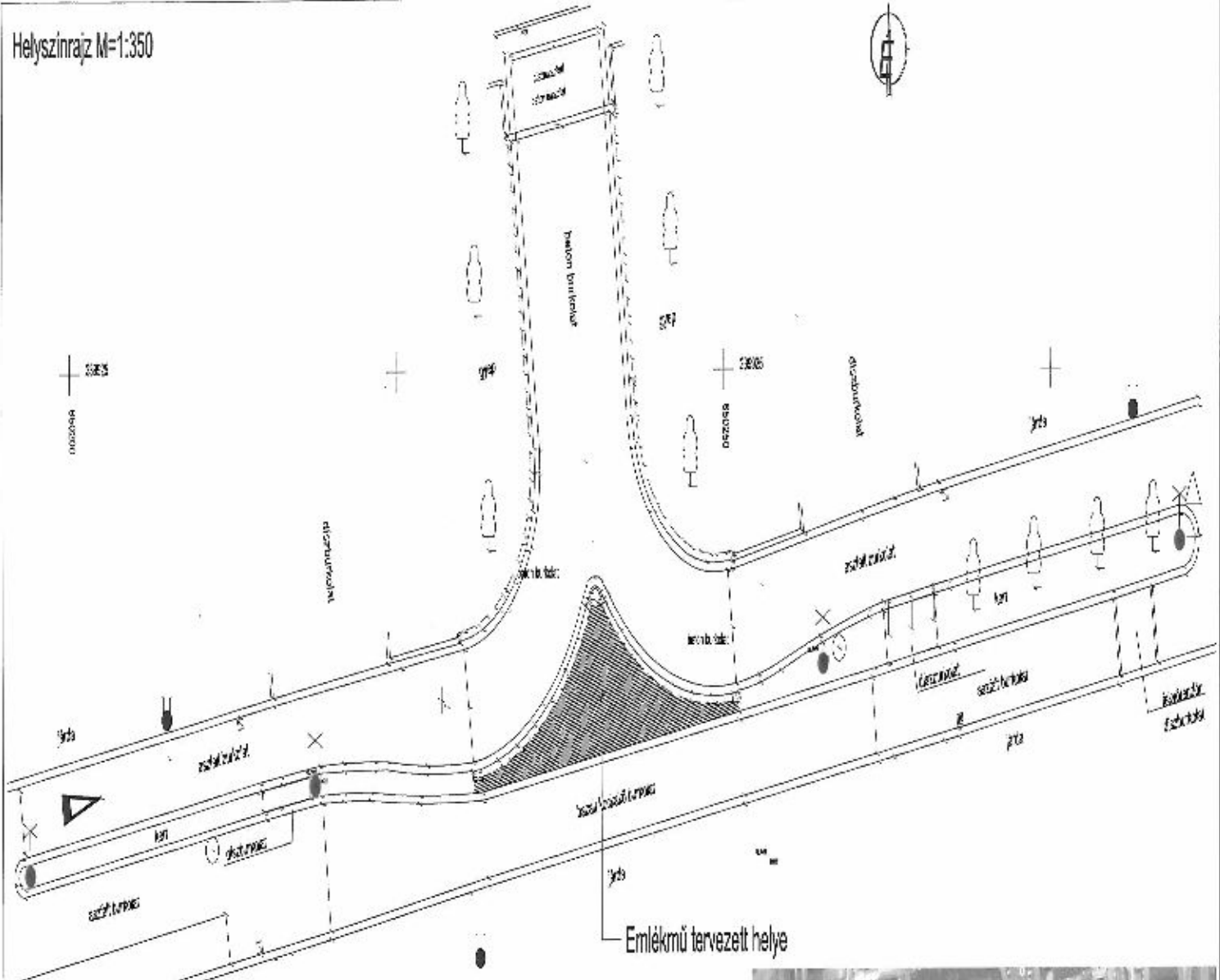
5. Lokasi

6. Tujuan

7. Manfaat

27

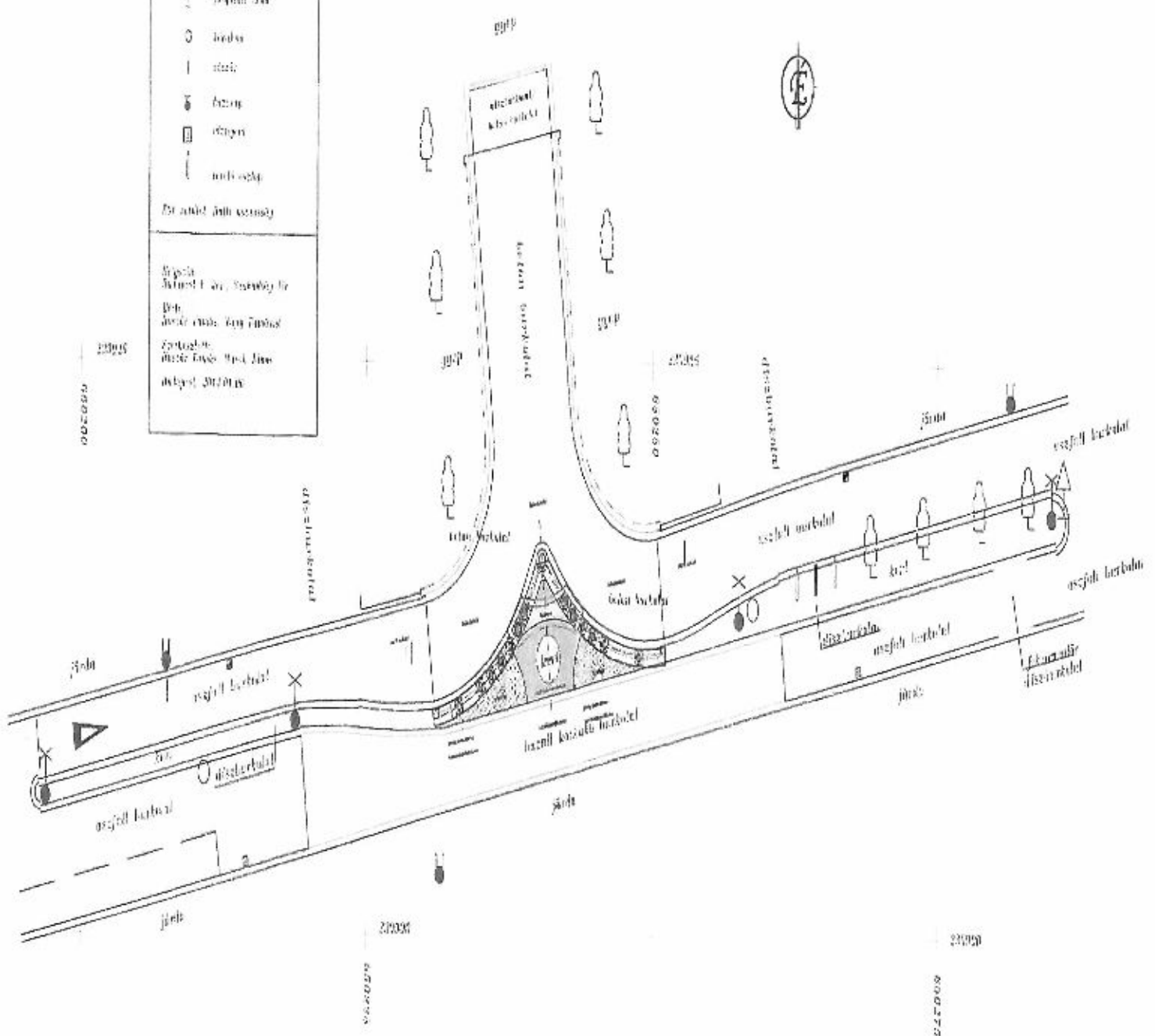
Emlékmű tervezett helye

Emlékmű tervezett helye

31

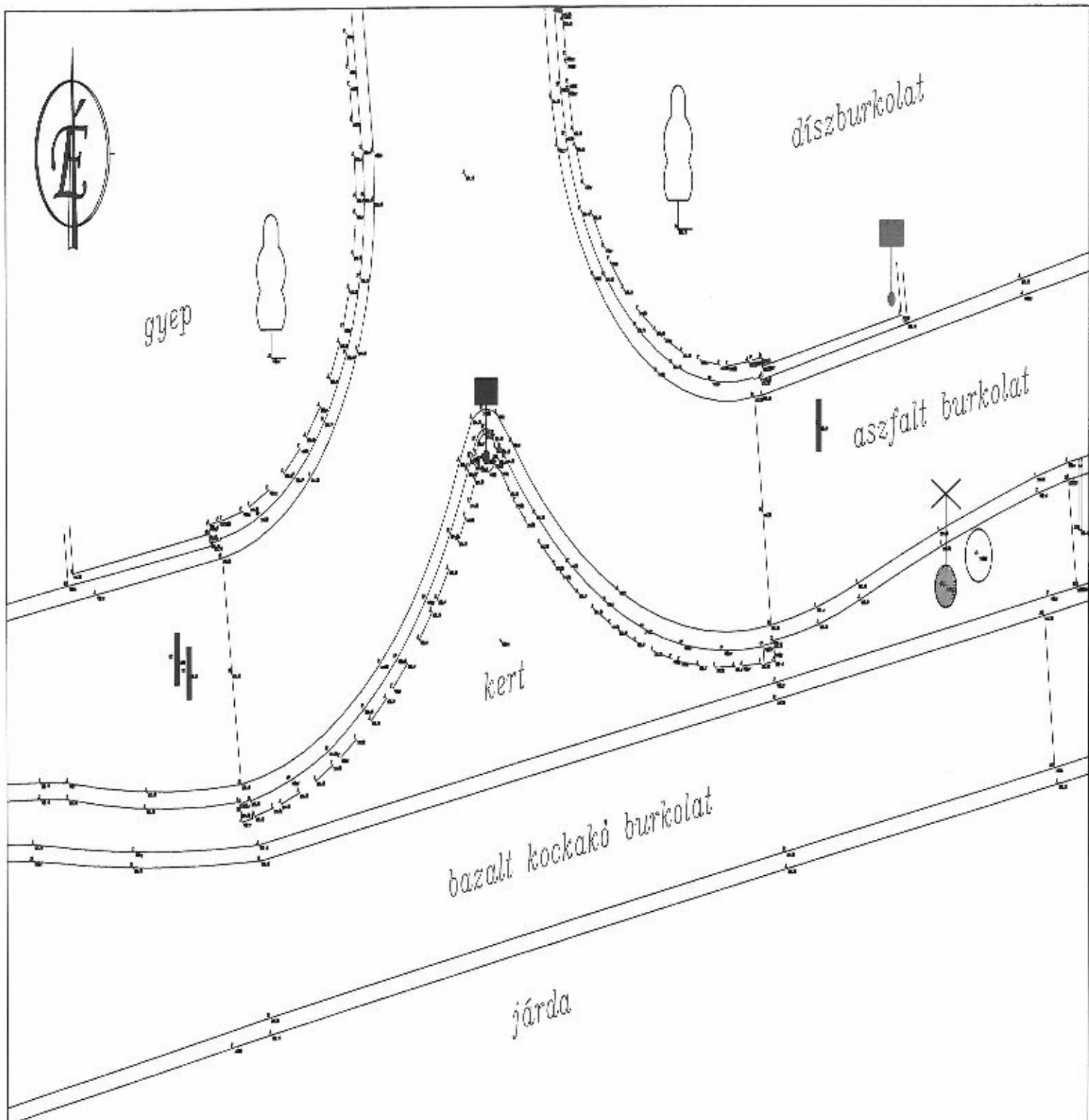
Kilgöyürlü	
	çukuk
	hüdürlü
	çukuklu çukuk
	çukuk
	çukuk
	çukuk
	çukuk
	çukuk
Çukuklu çukuk çukuk	
Çukuklu çukuk çukuk çukuk	
Çukuklu çukuk çukuk çukuk çukuk	
Çukuklu çukuk çukuk çukuk çukuk çukuk	
Çukuklu çukuk çukuk çukuk çukuk çukuk çukuk	

M-1: 250

(Handwritten signature or mark)

gyep

díszburkolat

aszfalt burkolat

kert

bazalt kockakő burkolat

járda

Jelmagyarázat:

■ Magyarázs telítettségét előjező megszüntetendő elektromos tábla

■ Magyarázs telítettségét előjező áthelyezett elektromos tábla tervezett új helye

239900

650225

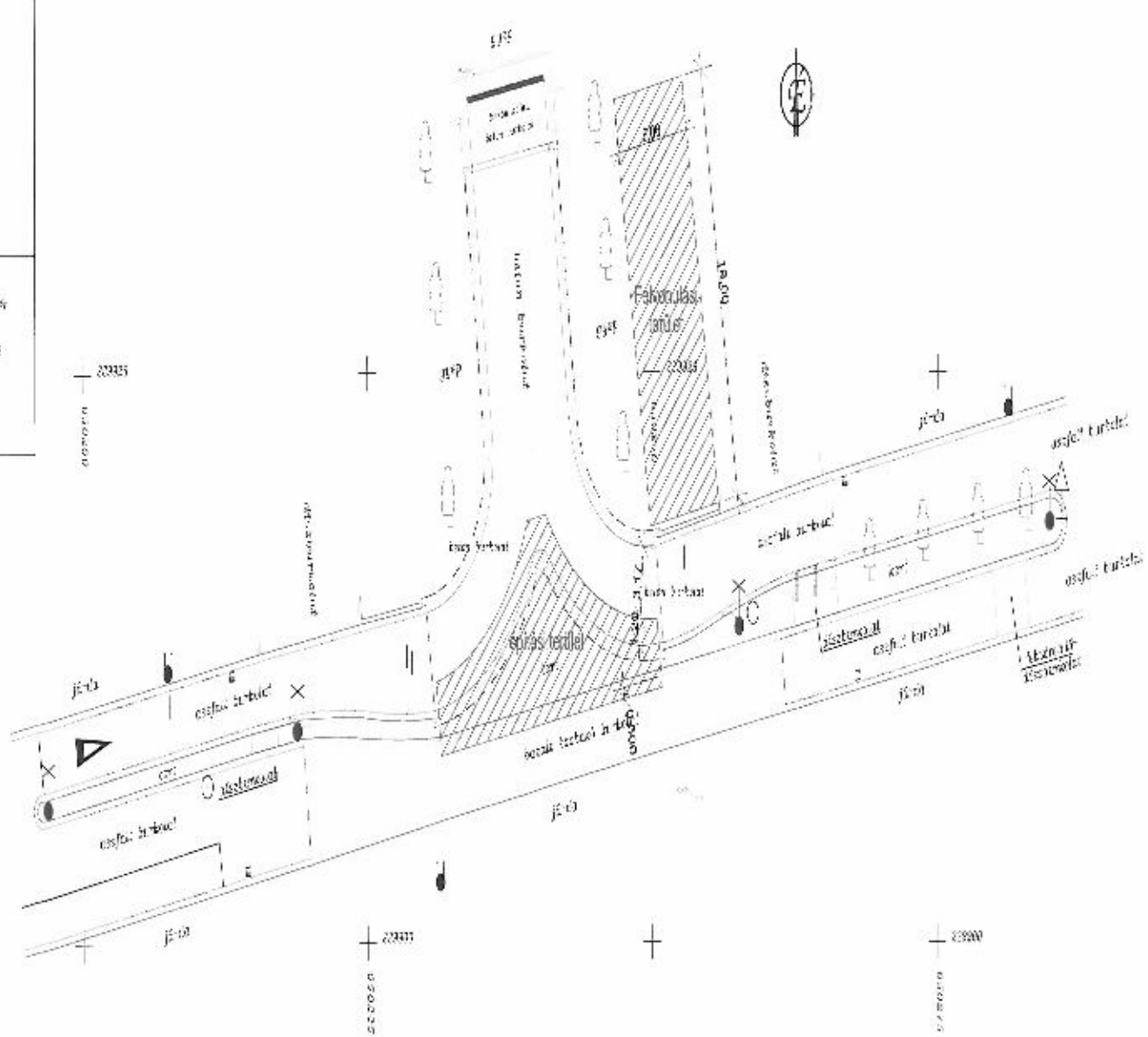
Budapest, V. Szabadság tér
 "Magyarország német megszállása 1944 március 19."
 című emlékmű

Telepítési, létesítési területének
 közmű tervdokumentációi

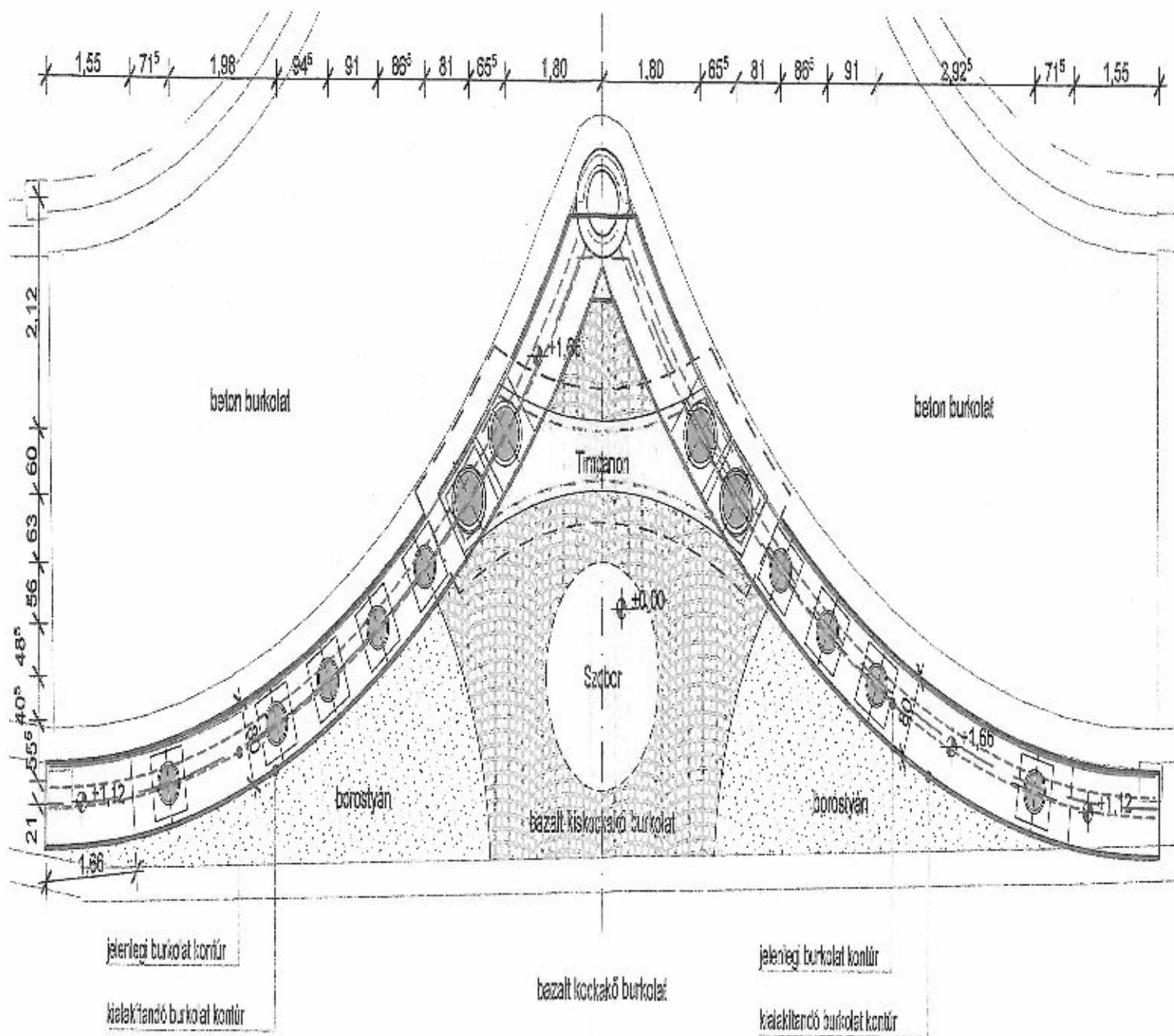
MÉLYGARÁZS TELÍTETTSÉGÉT ELŐJELZŐ
 TÁBLA ELEKTRONOS TERVE

HELYSÍZINRAJZ

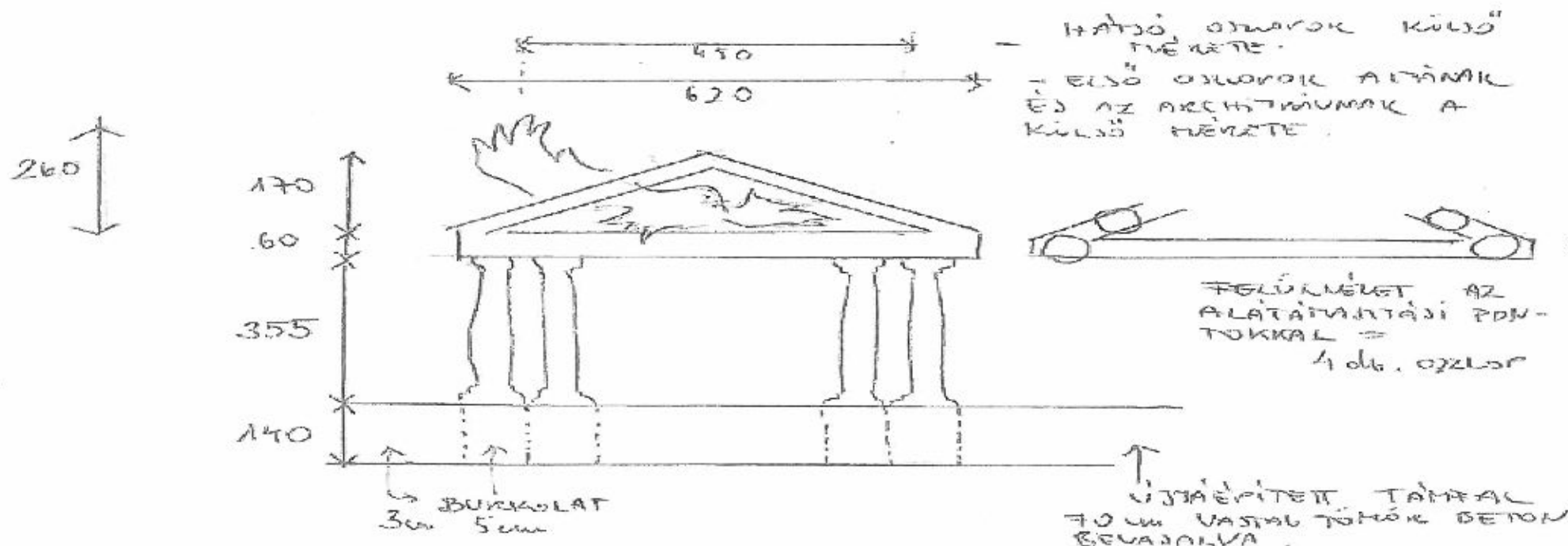
Abstraksi	
	Road
	Drainage
	Utility Pole
	Building
	Fence
	Tree
	Wall
	Boundary
Keterangan: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.	

3

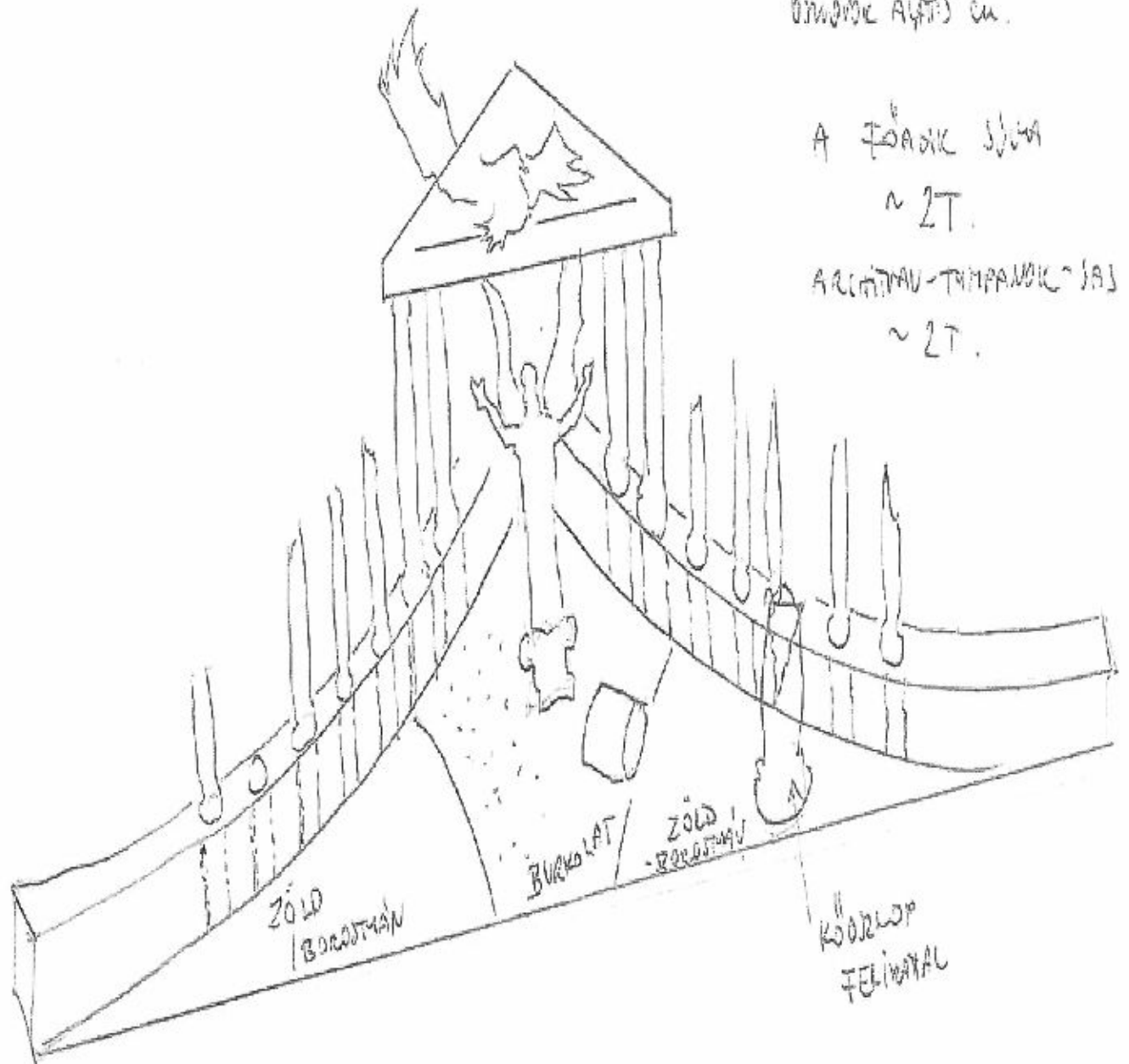

MEGERŐSÍTETT, ÚJÁÉPÍTETT, MEGMAGASÍTOTT TÁMPAL A KÉZI NYOMVONALÁN. MAGASSÁG: 140 CM. SZÉLESSÉG 70 CM. AZ ÚJ TÁMPALT 3 CM-ES SÜTŐI MÉZSKŐ BURKOLATTAL KELL ELLÁTNI. AZ OSZLOPOK ELŐTT A BURKOLAT UNYTAGSÁGAT 5 CM.

A KÖSSZOPKOK A NYOMVA SÜTŐI MÉZSKŐ. A FŐTÁRKÉNY A JÁRÓ NYOMVA BRONZ. AZ ARCHITAVUM ANYAGA KÉPŐVÉL.

AZ ARCAPIRÁDÓT TÁMOGÓ NEM KÖRLEPŐ ÖRLEP LEVELEZÉS ALJAI / RÉSZEI 80 x 80 cm MÉRETEK
 A BAL ÉJ JOBBOLDALT ELTÉRKELŐS ÖRLEPŐK LEVELEZÉS MÉRETEI: 60 x 60 cm
 A TÁMOGÓ BETONPÁLYÁK HÉRSÍKÉ 70 cm. MÉRŐMÉR 140 cm.
 ÉLT AZ ÖRLEPŐK ELTÉRKELŐSÉ UTÁN KÖRLEPŐKRE KELL ELÁLTANI. VÁRÁKÉP: 8 cm
 ÖRLEPŐK ALJAI 5 cm.

A NEM KÖRLEPŐ KÖRLEPŐ SÚLYA 4 x 2 TONNA

A BETONOK ELTÉRKELŐSÉ 9 db VÉKONYABB ÖRLEPŐ SÚLYA - MÉRŐK TÖRÖKÉKEL,
 107 KÖRLEPŐSŐ MÉRŐMÉRŐK 300 - 700 kg - db - KÖRLEPŐ VÁLMÉRŐK.

8

Műszaki leírás

Budapest V. Szabadság téri

MAGYARORSZÁG NÉMET MEGSZÁLLÁSA 1944. MÁRCIUS 19. EMLÉKMŰ

1. A létesítendő emlékmű létesítésére vonatkozó általános funkcionális követelmények az alábbiak
  - a. A tervezett emlékmű ellen áll az időjárás viszontagságainak megfelelő tartós anyag használattal mészkö, bronz, térkő, UV és vízálló anyaghasználattal épül
  - b. az alkalmazott műszaki megoldások vandál biztosak, mind a szoborkompozíció, mint a talapzat és a világítás elemei vandál biztos kivitelben készülnek azaz kézzel alkatrész, elem nem szerelhető le sem az emlékműről sem a világítás elemeiről. A kőburkolatokat és a kompozíció különböző elemeit megfelelő ragasztott vagy egyéb fix rögzítéssel kell elhelyezni.
  - c. a balesetveszély elhárítására a kompozíció környezetében táblával kell jelezni, hogy arra tilos felmászni. A 6m magasság feletti részekre való felmászás valószínűsége kicsi, segédeszköz nélkül nem megvalósítható
  - d. az emlékmű teljes felülete el lesz látva anti-graffiti bevonattal, vagy olyan anyaggal, ami lehetetlenné teszi a firkálását, az emlékmű tartós rongálását. A bevonat segítségével a szennyeződés könnyedén eltávolítható a felület elszíneződése, vagy foltosodása nélkül.
  - e. a statikai állékonyságot (önsúly, szélteher) a méretezett vasbeton tömbalap biztosítja, amely a talajmechanikai részletes vizsgálat alapján kerül megtervezésre. A vasbeton alapozás a meglévő vasbetonmellvéd kibővítésével épül meg.
  - f. a szobor elhelyezését az alaptestbe és fogadószerkezetbe épített megfelelő fogadószerelvények biztosítják. Ezek elhelyezési pontosságára ügyelni kell. A fogadószerelvény rendszer és rögzítés technika együttesen biztosítja a szobor állékonyságát és az illegális eltávolítás megakadályozását is.
  - g. méretezett mesterséges megvilágítás biztosítja a műemlék egyenletes, dekoratív esti megvilágítását, amely a közvilágítási hálózatról kap automatika nélküli betáplálást
  - h. a megfelelő vízelvezetés biztosított, részben a térburkolattal ellátott felületről természetes lejtés az útpálya felé, részben a zöldterületre való vezetéssel. A keletkező csapadékvíz az eredeti állapothoz képest minimális. A burkolati aljzat felületeket és az alapzatot vízszigeteléssel látjuk el.
  - i. a műalkotás elhelyezése a környezetbe minimális beavatkozással jár. A tervezett helyszín adottságait (anyaghasználat, stb.) és határoló statikai szerkezetét figyelembe veszi. A meglévő közfoglalmat nem korlátozza vagy befolyásolja semmilyen módon.
  - j. alacsony üzemeltetési költséget biztosítja a műemlék felületi bevonata (tisztítás) és a közvilágítás által működtetett vandálbiztos, energiatakarékos dekorvilágítás.
  - k. a műemlék könnyen karbantartható, tisztítható nagynyomású kézi és gépi tisztító berendezéssel. A karbantartáshoz megfelelő megközelíthetőség biztosított, viszont a

műemlék elhelyezkedése miatt emelőkosaras gépel végzett tisztítás (a magas részeknél) csak a közforgalom részleges korlátozásával végezhető el. A karbantartásra külön utasítást kell készíteni az üzemeltetőnek.

2. Anyaghasználat, kialakítás

A kompozíció elemei:

- a. újjáépített támfal, magassága: 166 cm, anyaga:vasbetonmag + süttői kőburkolat
- b. kilenc darab oszloptöredék, magasságuk: 1-2 méter között váltakoznak, súlyuk: 300-700 kg/darab a támfalra helyezve = egy klasszikus humánus kultúra mementóiként, anyaga:süttői keménymészkö
- c. négy darab 355 cm magas oszlop (a timpanon talapzatai) a támfalra helyezve, anyaga:süttői keménymészkö, 2 tonna / darab
- d. 6,8 méter hosszúságú timpanon = birodalmi sas fészke, anyaga:inox, felirattal ellátva
- e. birodalmi sas anyaga: bronz feketére patinázva, kb 4,5 méter fessztávú, kb 800 kg
- f. Gábriel arkangyal, Isten embere, Magyarország szimbóluma, magassága: 370 cm, anyaga: bronz, világosra patinázva, súlya kb 1 tonna
- g. Gábriel arkangyal talapzata megdőlt ion oszlopfő magassága 1 méter, anyaga: süttői keménymészkö, kb 2 tonna
- h. eldeformált, megolvadt kannelurázott oszloptöredék Gábriel arkangyal alakja mellett, hossza.85 cm, anyaga: süttői keménymészkö, kb 1 tonna
- i. + egy oszlop, szemből nézve jobboldalon, magassága kb:150 cm, felirattal ellátva, anyaga: süttői keménymészkö, kb 2 tonna

3. Közművek, kiváltások:

- a. a műemlék elhelyezésével érintett területen a rendelkezésre álló információk és Gen-plan alapján a Budapesti Dísz és Közvilágítási Kkt. (BDK) térvilágítási kábelét kell kiváltani. Az új nyomvonalat a kivitelezés előtt egyeztetni kell BDK-val.
- b. a Szabadság-téri Lipót garázs működtetéséhez tartozó telítettséget jelző kétirányú előjelző elektronikus kijelző amely a leajtó tengelyében van jelenleg, áthelyezésre kerül a garázs leajtó jobb oldalára (lásd elektromos terv), az áthelyezésnél figyelembe kell venni a tábla elektromos ellátásának és informatikai kábelezését, a szükséges hozzájárulások beszerzésével.
- c. a Lipót garázs biztonsági rendszeréhez tartozó kamerát szintén át kell helyezni az üzemeltetővel egyeztetett új helyre.

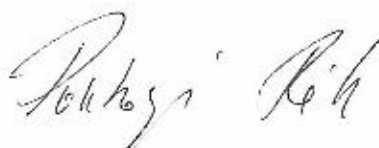

d. más egyéb közműtűközés, áthelyezés nem várható, mivel a garázs leajtó építésekor a közműveket kihelyezték a leajtó melletti útpálya alá, amely kívül esik a tervezett területen.

4. Forgalomtechnika:

- a. az emlékmű helyén lévő forgalomtechnikai tábla áthelyezésre kerül
- b. Az esetlegesen szükségessé váló meglévő forgalomtechnikai korlátozó elemek (pollerek) felülvizsgálata szükséges, szükség szerinti azok kiegészítésének, átalakításra kerülnek, a tervet a forgalomtechnikai kezelővel egyeztetni, jóváhagyni szükséges.
- c. .A kompozíció előtt az út túlsó szélén javasoljuk a telepített oszlop pollereket cseréjét térburkolati elemekkel! Az elemek geometriája, kiosztása illeszkedik a meglévő térburkolathoz.

Budapest, 2014-01-14

MŰLEÍRÁS

Téma: „MAGYARORSZÁG NÉMET MEGSZÁLLÁSA 1944 MÁRCIUS 19” című emlékmű megalkotása.

Helyszín: A Budapest, Szabadság tér alatti autóparkoló lejáratának jelenlegi támfala előtti terület.

A kompozíció két fő elemből: német birodalmi sas és Gábriel arkangyal alakjából, valamint egy több elemből, 13db oszlopból, timpanonos és architrávos kapuzatból és feliratokból áll.

A kompozíció anyaga bronz, kő és krómacél. A teljes magasság kb.7 méter.

A mű szükségessé teszi a jelenlegi támfal első részének bontását, majd az eredeti magasságban való újjáépítését, immáron egy erősebb szélesebb kivitelben, mely lehetővé teszi az új kompozíció által való terhelést.

Az alkotó, Párkányi Péter szobrászművész vállalja a szobor tervezését, mintázását, gipszöntését, kőfaragását, bronzöntését, cizellálását és a helyszíni elhelyezést.

Nem vállalja a föld alatti betonalapzat készítését, a támfal bontását, megerősítését, újjáépítését, burkolását, a környező kertészeti és burkolási munkálatokat.

A mű avatója: 2014. március 19.

A mű kész átadása: 2014. március 15.

A kompozíció ezt a drámai történelmi eseményt nem korhű alakokkal, személyekkel jeleníti meg, hanem a művészettörténet eszközeihez nyúl, a kultúrtörténet figuráit idézi meg allegorikus alakjaival. Elnyomó és elnyomott, megszálló és megszállott jelenik meg. A szobor drámai, anélkül, hogy vértócsák, fegyverek, halottak jelennének meg a téren. Két kultúra jelenik meg: az egyik, mely úgy gondolja, hogy erősebb (de mindenképpen agresszívebb) fölértomnyosul (teszi ezt egy építészeti környezettel a timpanonnal) rátelepszik és lecsap a másik szelídebb, lágyabb vonalú alakra, Magyarországot képviselő, megtestesítő Gábriel arkangyal figurájára, aki a kultúrtörténetben, vallástörténetben Isten embere, Isten ereje az Isteni erő.

Gábriel arkangyal alakjának, szobrászati megformálásának magyarországi és budapesti vonatkozása: a Hősök terén lévő királyaink és a Hét vezér közötti oszlopon elhelyezkedő főalak. Ez a főalak itt, a Hősök terén a felhők között jár. Az én kompozíciómban leigázott, a földre került. Lába alatt a földön, mellette és körülötte oszloptöredékek. Mint egy történelmi lelet az elmúlt nagy korszak és kultúra összes szépségével és megismételhetetlenségével, felülmúlhatatlanságával.

Gábrriel arkangyal alakja szép és szelíd. Teste tökéletes, tekintetében nem jelenik meg rémület. Arca szelíd, szeme csukva. Nem tudjuk alvó, álmodó vagy ábrándozó-e. A kompozíció magyarázza el, hogy rémálommá lesz az álom. Testtartása árulja el a legyőzöttet. Széttárt karjai három mozdulatot idéznek: a megadásét, a keresztrefeszítést de egyben feloldásként az áldásosztását is, mely áldásosztás lehet egy végső üzenet és lehet egyben egy új kezdet is.

A veszteségre illetve az elvesztés lehetőségére örök mementóként a kompozíció összképéhez képest egy kicsi, ámde annál fontosabb, középpontban lévő elem: a kézből kihulló országalma hívja fel a figyelmet.

A szárnyas alak jelenleg félszárnyú, már repülésre képtelen. A párja hiányzik, ezt a szárnyá ellobogó drapéria egészíti ki, teszi teljessé.

A romokká tört, szárnyait szegett kultúrára egy nagyobb hatalom telepszik rá, ez a Harmadik birodalom illetve az azt megjelenítő náci szimbólum: a birodalmi sas. Formai megfogalmazásában tökéletes ellentétje Gábrriel arkangyal alakjának. Ez a birodalmi sas a logókon, jelvényeken „tömeggyártott eszközökön” megjelenített jelek, jelvények, jelképek életrekelts szárnyasa. Végigrepül, végigsöpör a világon. Hamar elér hozzánk és bekebelezi Magyarországot, hogy megbékjőzza, gúzsbakösse lakosait.

A kompozíció Gábrriel alakja kb 1 méter magas, faragott kőtalapzaton áll. A kőtalapzat süttői mészkőből faragott, megbillentett ion oszlopfő. A talapzat billentése miatt a főalak egyszerre csúszik lefelé és felfelé, ég és pokol felé. Mellette egy 70 cm hosszú eldeformálódott, elfolyt, meggyűrdött kannelurázott oszloptöredék hever.

A támfalon megcsonkított oszlopok, oszloptöredékek találhatóak. Oszlopok, melyek lehetnek emberek, életkek, melyek most már töredékek, de lehettek volna teljesek.

E fölél a kép fölél tornyosul négy hatalmas oszlopán biztos „talpán” álló architavján és timpanonjában fészkelő gépmadár, sasmadár, a harmadik birodalom jelképe. Az eredetileg statikus „grafikai” megjelenítés élővé válik, a gépezet megelevenedik, emberi testet ölt az emberiség teljes tagadásával.

A két főalak anyaga bronz. Gábrriél világosbronz színű, szárnya egészen csillogó. A birodalmi sas fekete.

Léptékében az angyal mérete legyőzhetetlennek tűnik a sashoz képest. A léptékváltást a szobrászat az egyiptomi kultúra óta előszeretettel használja. Jelezni kell, hogy „kivel” vagyunk, az adott helyzetben ki a jó és ki a rossz. Félelmet soha nem a nagyobbtól, hanem az agresszívebbtől érzünk. A két alak nincs kapcsolatban, nem érintik meg egymást, így

számítok a néző fejében működő térképzésre. A repülő, levegőben lévő lények, gépek mérete leolvashatatlan. Nem tudjuk mekkora. Egy bombázó repülőgép bármilyen messze van, félünk tőle, képe rettenetes.

A kompozíció elemei:

1. újjáépített támfal, magassága: 166 cm, anyaga: vasbetonmag + süttői kőburkolat
2. kilenc darab oszloptöredék, magasságuk: 1-2 méter között váltakoznak, súlyuk: 300-700 kg/darab a támfalra helyezve = egy klasszikus humánus kultúra mementóiként, anyaga: süttői keménymészkö
3. négy darab 355 cm magas oszlop (a timpanon talpzatai) a támfalra helyezve, anyaga: süttői keménymészkö, 2 tonna / darab
4. 6,8 méter hosszúságú timpanon = birodalmi sas fészke, anyaga: inox, felirattal ellátva
5. birodalmi sas anyaga: bronz feketére patinázva, kb 4,5 méter fessztávú, kb 800 kg
6. Gábriel arkangyal, Isten embere, Magyarország szimbóluma, magassága: 370 cm, anyaga: bronz, világosra patinázva, súlya kb 1 tonna
7. Gábriel arkangyal talpzata megdőlt ion oszlopfő magassága 1 méter, anyaga: süttői keménymészkö, kb 2 tonna
8. eldeformált, megolvadt kannelurázott oszloptöredék Gábriel arkangyal alakja mellett, hossza 85 cm, anyaga: süttői keménymészkö, kb 1 tonna
9. + egy oszlop, szemből nézve jobboldalon, magassága kb: 150 cm, felirattal ellátva, anyaga: süttői keménymészkö, kb 2 tonna

Feladó: Tóth Ivett Dr.
Küldve: 2014. január 17. 14:14
Címzett: 'Kalászi Hajnalka' (foepitesz@belvaros-lipotvaros.hu)
Másolatot kap: Ambrus György
Tárgy: Német megszállási emlékmű feliratok
Mellékletek: image001.jpg

Tisztelt Kalászi Hajnalka!

A Miniszterelnökség nevében arról tájékoztatom, hogy az architrávra az alábbi felirat kerül, írásjelek nélkül:

„Magyarország német megszállása
1944.március 19. „

Az egyik oszlopon elhelyezésre kerül a következő felirat is:

„Minden áldozat emlékére”

Üdvözlettel:

MINISZTERELNÖKSÉG

dr. Tóth Ivett
kabinetfőnök, főosztályvezető

Miniszterelnökség
*Egyes Kiemelt Jelentőségű Budapesti
Beruházásokért Felelős Kormánybiztos
Titkársága*

H-1054 Budapest, Szemere u. 6.

Telefon: +36 1 795 14 08
Fax: +36 1 795 00 01
Mobil: +36 30 623 22 80
E-mail: ivett.toth@me.gov.hu

SZAKVÉLEMÉNY A BUDAPEST GALÉRIA RÉSZÉRE

Párkányi Raab Péter szobrászművész

„Magyarország német megszállása 1944 március 19.”

című koncepció- és látványtervéhez

Előzmények

Magyarország Kormánya az 1944. március 19. napján bekövetkezett német megszállására tekintettel emlékművet kíván állítani, ezért a Miniszterelnökség koncepció- és látványterv készítésére kérte fel Párkányi Raab Péter szobrászművészt.

A koncepció- és látványtervet a Miniszterelnökség és a Budapest Galéria részére művészeti szempontú véleményezésre megküldte, amely kérésnek eleget téve az alábbi szakvéleményt alkotjuk.

A műalkotás leírása

A koncepcióterv alapján a kompozíció két fő elemből állna: a német birodalmi sas és Gábrriel arkangyal alakjából, valamint egy több elemből, 13 db oszlopból, timpanonon és architávos kapuzatból és feliratos kapuzatból. A kompozíció anyaga: bronz, kő és krómacél. A teljes magasság kb. 7,5 méter.

A kompozícióra nézve a megrendelő által megjelölt követelmények:

Az emlékmű témája: Magyarország német megszállása; 1944. március 19.

Az emlékmű helyszíne: Budapest, V. kerület, Szabadság tér 24747/1 es 24747/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan.

Az emlékműnek hűen kell tükröznie Magyarország méltóságának és függetlenségének elvesztését, monumentalitásában ki kell fejeznie a megszállás egész nemzetet sújtó tragédiáját. Az emlékműnek alkalmasnak kell lennie arra, hogy a fent megjelölt közterület városképébe illeszkedjen. A tervnek olyan műalkotás koncepcióját kell tartalmaznia, amely időtálló, ugyanakkor alkalmas arra, hogy a német megszállás 70. évfordulójának időpontjára teljes körűen kivitelezhető legyen.

A koncepció- és látványterv értékelése

Párkányi Raab Péter koncepcióját megvalósításra javasoljuk!

A két alak (a birodalmi sas és az angyal) olyan erős szimbólumok, melyek kompozíciója egyedülálló és egyértelmű módon szemlélteti a német megszállás tragédiáját.

A félig stilizált, 3. Birodalmi Sas naturalista fejű, pikkelyes, páncélos emberalak, amely eleven borzalommá válik.

A félszárnyú, szellemmé ellobogó, szép emberalak – Magyarország alakja – védtelen, nem is védekezik.

A koncepció példátlan és kiemelkedő az egyértelmű szimbólumok mögött meghúzódó mögöttes tartalmak érzékeltetésében is.

Gábriel arkangyal alakjának művészettörténeti jelentősége van: a Hősök terén levő magyar királyok és a Hét vezér felett elhelyezkedő főalak.

A „birodalmi sas” alakja jól ismert a második világháborús katonai jelvényekről. Az angyal felett repülő sas alapján kézenfekvő a birodalmi bombázó repülőgépekre történő asszociáció is.

A koncepcióterv történelmi beágyazódása sem mindennapi.

Ugyanis a német megszállás előtt Magyarország európai eseményeket felfogó, városi, értelmiségi része, cca. 1-2 millió ember, von Haus aus német kultúrájú volt. A behódolás egy pillanatra otthonos volt. Az agresszív, nagy kultúrájú, hatalmas szomszéd Európát hitette el velünk, jelszavakban nyilvánult meg addig. Több, mint 200 000 lengyel menekültet fogadhattunk be. 1943-ig békés állapotok uralkodtak itthon.

A tömegmészárlással megérkező német hadsereg, a nyilaskeresztes fiókáival megölte az országot, rabszolányi magyart hagyott volna meg ideiglenesen.

Az Emlékművön ezért változik a stilizált kép riasztóan természetelvévé.

Az koncepcióterv a műalkotás anyagszerűségében is kiválót alkot, tekintettel a választott alapanyagok szimbolikus jellegére.

A két főalak anyaga ugyan egyaránt bronz, de az arkangyalé világos bronz színű, szárnya csillogó, míg a birodalmi sas fekete.

A koncepcióterv egyedülálló, művészeti értéke kimagasló, szimbollikája példátlan, ezért úgy gondoljuk, hogy ezt a műalkotást kell megvalósítani a Szabadság téren!

Az emlékmű felállítása és környezete

Az emlékművet Párkányi Raab Péter kifejezetten a Budapest, V. kerület, Szabadság tér 24747/1 es 24747/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlanra tervezte.

Párkányi Raab Péter a megvalósítást úgy képzei el, hogy – statikai okokból – a Budapest, V. kerület Szabadság tér autóparkoló lejáratainak támfalát és az előtte levő területet meg kell erősíteni, s újjá kell építeni. Erre koncepciótervében pontosan kitér, meghatározva az újjáépített támfal magasságát és alapanyagát.

A mű szükségessé teszi a jelenlegi támfal első részének bontását, majd az eredetnél 60 cm-rel magasabbra való újjáépítését, immáron egy erősebb, szélesebb kivitelben, mely a lehetővé teszi az új kompozíció által való terhelést.

A koncepciótervből kitűnik az, hogy a szobrászművész aprólékos és pontos elképzelésekkel rendelkezik, nemcsak a műalkotás művészeti megalkotásáról, de annak technikai kivitelezéséről, megvalósításának ütemezéséről, az azzal járó kivitelezési feladatokról is.

A fentiek alapján úgy véljük, hogy Párkányi Raab Péter koncepcióterve az, amely ténylegesen is megvalósítható a fent megjelölt évfordulóra, a fent megnevezett közterületen!

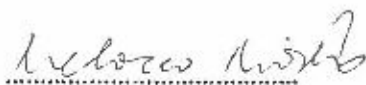
Álláspontunk szerint a Megrendelőnek nem kell tovább keresnie, mivel Párkányi Raab Péter olyan egyedülálló koncepciót készített, amely nemcsak egy páratlan kvalitásos, kifejező és szuggesztív alkotás, de rendkívül jól illeszkedik a környezetébe, s a kijelölt területen történő megvalósításra is teljes körűen alkalmas.

Rendkívül fontos, hogy az emlékmű megvalósítása haladéktalanul megkezdődhessen!

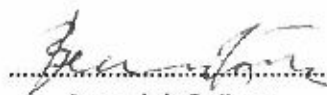
Szakértők voltak: Melocco Miklós és Benedek György szobrászművészek.

A szakvélemény adása díjmentes.

Budapest, 2013. január 15.

Melocco Miklós

Benedek György

Kapják:

- Budapest Galéria
- Párkányi Raab Péter szobrászművész

Állásfoglalás

A Miniszterelnökség emlékművel kíván emlékeztetni Magyarország német megszállásának 70. évfordulójára. A 2014. március 19-én, a budapesti Szabadság téren felállítandó emlékmű koncepció- és látványtervének kidolgozására, valamint a kompozíció tervének elkészítésére

Párkányi Raab Péter szobrászművész

1025 Budapest, Kondor u. 5.

kapott felkérést, aki az emlékmű fotografikai tervét, elhelyezési és környezettervét a megbízó képviselőinek jelenlétében a Budapest Galéria bíráló bizottsága előtt bemutatta. A Budapest Galéria bírálatra, írásbeli szakvélemény kérésére Benedek György és Melocco Miklós szobrászművészeket kérte föl.

A kompozíció két fő elemből áll: a tartalom drámai momentumát egy szárnyaszegett angyalfigura és a magasból rátamadó német birodalmi sas bronzba öntött figurális együttese alkotja, amelyet egy klasszikus építészeti idézetekből emelt, 620 x 1200 x 800 cm befoglaló méretű, monumentális mészkö architektúra foglal magába. Az architektúra központi eleme egy krómacél timpanonnal koronázott, négy oszloppal támasztott portikusz, amelynek architrávja az emlékmű feliratát hordozza. A belvárosi Szabadság tér déli oldalán a tér tengelyében (hrsz.: 24747/1 és 24747/2), a mélygarázs-lehajtó támfalára épített kapuépítményt nyugati és keleti irányban, a támfal íveire állítva, különböző magasságú tört oszlopok szabálytalan sora egészíti ki. Az angyalfigura posztamense egy enyhén a főnézet felé döntött ion fejezetű oszlop, a keleti szoborsor előterének örökzöld takarónövényzetébe behelyezett, 45 fokban vágott felületű, dőlt oszlop felirata az emlékéllítés célját fogalmazza meg.

A felkért szobrász szakértők szakvéleményüket írásban adták be. Elismeréssel fogadták a koncepció világos, közérthető, erős szimbolikáját, és nagyra értékelték azt a kifejező erőt, amellyel a művész Magyarország német megszállásának tragédiáját megjelenítette. A figurális és az architektonikus elemek naturális és stilizált formaadásával, a stílus- és anyagválasztással a teljes kompozíciót áthatja az esemény és a következmények drámai feszültsége. A kiválasztott helyszín az emlékmű elhelyezésére alkalmas.

A kiváló koncepció a művész eddigi életművét jellemző, magas színvonalú művészi megfogalmazásban nyert formát, ezért a „páratlanul kvalitásos, kifejező, szuggesztív alkotást” a szakértők elismeréssel javasolják megvalósításra.

A bíráló bizottság munkájában Benedek György és Melocco Miklós szobrászművészek szakvéleményük benyújtásával vettek részt. A megbízót Kerényi Imre miniszterelnöki megbízott, Fürjes Balázs kormánybiztos és Tóth Ivett főosztályvezető képviselte.

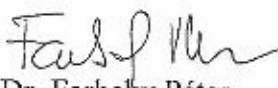
Budapest, 2014. január 17.

BUDAPEST
HISTORY
MUSEUM
Buda Castle h/dg. E

BUDAPESTI
TÖRTÉNETI
MÚZEUM

Budavári Palota E épület

H-1250 Budapest, Pf. 4
Szent György tér 2.
Telefon: (36-1) 225-7809
Telefax: (36-1) 225-7818
E-mail: btm@mail.btm.hu
www.btm.hu

Dr. Farbak Péter
főigazgató

**Belváros-Lipótváros V. ker. Önkormányzat
Képviselő-testületének
Tulajdonosi és Elidegenítési Bizottsága**

KIVONAT

**A Tulajdonosi és Elidegenítési Bizottság
2014. január 14-ei üléséről**

Tárgy: Döntés a Kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánított német megszállásnak emléket állító emlékműhöz szükséges pályázat elindításához kapcsolódó, előzetes tulajdonosi hozzájárulás megadásáról a Szabadság térre

05/2014. (01.14.) TEIB. Határozat

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének Tulajdonosi és Elidegenítési Bizottsága az 565/2013.(XII. 31.) számú Kormány rendeletben szereplő 24747/1 és 24747/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlanon, természetben Budapest, V. kerület Szabadság téren megvalósításra kerülő emlékmű megvalósítását megelőző közbeszerzési pályázati eljárás megindításához a helyszín vonatkozásában előzetes és elvi tulajdonosi hozzájárulását adja.

A Bizottság a határozatot 4 igen és 1 nem szavazat mellett **elfogadta.**

A szavazáson jelen volt: 5 fő

Budapest, 2014. január 14.

Pásztor Lajos

Tulajdonosi és Elidegenítési Bizottság
elnök